

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده صنایع و مدیریت

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

بررسی اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان (مطالعه ی موردی دانشگاه بیرجند
میزبان یازدهمین المپیاد فرهنگی ورزشی دانشجویان دختر دانشگاههای سراسر کشور)

دانشجو: فریده تقی پور جهرمی

استاد راهنما:

دکتر رضا اندام

استاد مشاور:

دکتر رحیمه مهدی زاده

پایان نامه ارشد جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

شهریور ۱۳۹۲

دانشگاه صنعتی شاهرود

مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرم شماره (۶)

شماره :

تاریخ :

ویرایش:

بسمه تعالی

فرم صورتجلسه دفاع پایان نامه تحصیلی دوره کارشناسی ارشد

با تأییدات خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر (عج) جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم فریده تقی پور جهرمی رشته تربیت بدنی گرایش مدیریت ورزشی تحت عنوان : بررسی اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان (مطالعه ی موردی دانشگاه بیرجند میزبان یازدهمین المپیاد فرهنگی ورزشی دانشجویان دختر دانشگاههای سراسر کشور) که در تاریخ ۹۲/۶/۲۵ با حضور هیأت محترم داوران در دانشگاه صنعتی شاهرود برگزار گردید به شرح زیر است :

قبول (با درجه : ..... امتیاز .....) دفاع مجدد مردود

۲- بسیار خوب (۱۸ - ۱۸/۹۹)

۱- عالی (۱۹ - ۲۰)

۴- قابل قبول (۱۴ - ۱۵/۹۹)

۳- خوب (۱۶ - ۱۷/۹۹)

۵- نمره کمتر از ۱۴ غیر قابل قبول

امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی	عضو هیأت داوران
			۱- استاد راهنما
			۲- استاد مشاور
			۳- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی
			۴- استاد ممتحن
			۵- استاد ممتحن

با احترام تقدیم به:

پدرم، اول اسادم، که همواره چتر محبتش بر سرم است

بزرگواری که الفبای زندگی را از او آموختم

مادرم، بلندتکیه گاهم، که دامن پر مهرش یگانه پناهم است

مهربانی که عشق ورزیدن را از او آموختم

و تقدیم به

همسر مهربانم، که الگوی صبر، مهربانی و گذشت است و در تمام طول تحصیل همراه و همگام من بوده است؛

به استادان فرزانه و فریخته‌ای که در راه کسب علم و معرفت مرایاری نمودند.

تقدیر و تشکر:

پس از سپاس این دو منان، بر خود لازم می‌دانم از تمامی عزیزانی که در مسیر آموزش به اینجانب تلاش نمودند، قدردانی نمایم.

از محبت‌های اساتید محترم گروه مدیریت دانشگاه صنعتی شاهرود به ویژه اساتید راهنما و مشاور، آقای دکتر رضا اندام و خانم دکتر رحیمه مهدی زاده که در همه مراحل انجام پایان‌نامه با ارائه راهنمایی‌های ارزنده می‌نمودند سپاسگزاری می‌نمایم.

همچنین از اساتید ناظر ارجمند آقای دکتر حسن بحر العلوم و دکتر علی یونسیان که زحمات مطالعه و داوری پایان‌نامه را به عهده داشتند تشکر می‌نمایم.

در پایان نیز از همسر و دوستان عزیزم که در طی این سال‌ها مشوق و همراهم بودند قدردانی می‌کنم.

چکیده:

ورزش و فعالیت های ورزشی به عنوان یک نیاز برای حفظ سلامتی، شادابی و افزایش نیروی حیات و ارتقاء سلامت روحی و روانی جامعه همواره در تمامی جوامع بشری مورد توجه و دارای اهمیت ویژه ای بوده است. یکی از اشکال فعالیت ورزشی، برگزاری مسابقات و رویدادهای ورزشی است که امروزه به دلیل منافع فراوانی که در زمینه های مختلف دارد، برای تمامی کشورها اهمیت فراوانی پیدا کرده است. بسیاری از کشورها یا شهرها، متقاضی برگزاری رویدادهای ورزشی هستند و به این دلیل حداکثر تلاش خود را انجام می دهند تا بتوانند میزبانی آن را بر عهده بگیرند. هدف از انجام این تحقیق بررسی اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان با روش تحلیل عاملی اکتشافی است. روش تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر تمامی دست اندرکاران برگزاری یازدهمین المپیاد فرهنگی ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور سراسر کشور (۳۵۳ نفر) تشکیل می دادند که بر اساس روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای تعداد ۱۸۶ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسش نامه محقق ساخته ای بود که روایی صوری و محتوایی آن توسط گروهی از صاحب نظران بررسی و تأیید شد. برای محاسبه پایایی ابزار از روش آلفای کرونباخ استفاده شد ($\alpha=0/94$). برای تجزیه و تحلیل داده ها، از روش تحلیل عاملی با چرخش متعامد استفاده شد. بر اساس تحلیل عاملی، شش عامل توسعه زیرساخت و مدیریت، اقتصادی، سرمایه اجتماعی، توسعه و ارتقاء، همدلی و رفاقت و توسعه فرهنگی به عنوان مؤلفه های مؤثر در برگزاری رویداد ورزشی شناسایی شدند. در مقیاس پنج ارزشی لیکرت، میزان اهمیت عامل ها از دیدگاه آزمودنی ها بررسی شد. بر این اساس "میزبانی زمینه ای برای نوسازی و بهسازی اماکن ورزشی در جامعه میزبان فراهم می آورد" با میانگین و انحراف معیار ($4/26 \pm 0/65$) با اهمیت ترین آیتم و "رویدادها غرور و افتخار را برای جامعه میزبان به ارمغان می آورد" با میانگین و انحراف معیار ($3/47 \pm 1/02$) به عنوان کم اهمیت ترین متغیر انتخاب شد.

نتایج تحقیق نشان می دهد، عامل توسعه زیر ساخت و مدیریت مهمترین اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان است، لذا مدیران برگزارکننده رویدادهای ورزشی با گرفتن حق میزبانی مسابقات می توانند بسیاری از مسائل و مشکلات؛ از جمله کاستی های مربوط به بخش زیر ساختی و مدیریتی حوزه خود را مرتفع نمایند.

واژگان کلیدی: توسعه زیر ساخت و مدیریت، تحلیل عاملی، ورزش دانشگاهی

فصل اول: طرح تحقیق

۲	۱-۱. مقدمه .....
۴	۲-۱. بیان مسأله .....
۹	۳-۱. اهمیت و ضرورت تحقیق .....
۱۰	۴-۱. اهداف تحقیق .....
۱۰	۱-۴-۱. هدف کلی .....
۱۰	۲-۴-۱. اهداف ویژه .....
۱۱	۵-۱. فرضیه و سؤالات تحقیق .....
۱۱	۶-۱. محدودیت های تحقیق .....
۱۲	۷-۱. پیش فرض های پژوهش .....
۱۲	۸-۱. تعریف واژه ها و اصطلاحات تحقیق .....

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۱۵	۱-۲. مقدمه .....
۱۵	۲-۲. مبانی نظری .....
۱۵	۱-۲-۲. رویداد .....
۱۵	۱-۱-۲-۲. تعریف رویداد .....
۱۷	۲-۱-۲-۲. ویژگی های رویداد .....
۱۹	۳-۱-۲-۲. انواع رویدادها .....
۲۱	۱-۳-۱-۲-۲. رویدادهای خاص (ویژه) .....
۲۲	۲-۳-۱-۲-۲. رویدادهای هال مارک .....

فهرست مطالب

۲۲	..... رویدادهای مگا(بزرگ) ۳-۳-۱-۲-۲
۲۵	..... رویدادهای ورزشی ۲-۲-۲
۲۶	..... تعریف رویدادهای ورزشی ۱-۲-۲-۲
۲۸	..... خصوصیات رویدادهای ورزشی ۲-۲-۲-۲
۲۹	..... انواع رویدادهای ورزشی ۳-۲-۲-۲
۳۳	..... انواع رویدادهای ورزشی از نظر گستردگی ۱-۳-۲-۲-۲
۳۳	..... رویدادهای متحرک که بر اساس ماهیت تماشاگران تعریف می شوند ۱-۱-۳-۲-۲-۲
۳۳	..... رویدادهای ثابت که بر اساس ماهیت تماشاگران تعریف می شوند ۲-۱-۳-۲-۲-۲
۳۴	..... رویدادهایی که بر اساس ماهیت تماشاگران و رقبا تعریف می شوند ۳-۱-۳-۲-۲-۲
۳۴	..... رویدادهایی که بر اساس ماهیت شرکت کنندگان تعریف می شوند ۴-۱-۳-۲-۲-۲
۳۴	..... اهمیت برگزاری رویدادهای ورزشی ۳-۲-۲
۳۶	..... اهمیت فرایند برنامه ریزی در اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی ۴-۲-۲
۳۶	..... چه مواردی باید در برنامه ریزی مد نظر قرار گیرد ۱-۴-۲-۲
۳۷	..... مراحل برنامه ریزی رویدادهای ورزشی ۲-۴-۲-۲
۳۷	..... بهترین زمان اجرای رویداد چه موقعی است ۱-۲-۴-۲-۲
۳۸	..... مکان برگزاری رویداد باید چه ویژگی هایی داشته باشند ۲-۲-۴-۲-۲
۳۸	..... بهترین ایده یا مفهومی که برای اهداف رویداد استفاده می شود چه چیزی هستند ۳-۲-۴-۲-۲
۳۹	..... اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی بر وضعیت عمومی جامعه ۵-۲-۲
۴۰	..... تأثیرات اقتصادی برگزاری رویدادهای ورزشی ۱-۵-۲-۲
۴۱	..... تأثیرات اجتماعی برگزاری رویدادهای ورزشی ۲-۵-۲-۲
۴۲	..... تأثیرات فرهنگی برگزاری رویدادهای ورزشی ۳-۵-۲-۲
۴۳	..... تأثیرات زیست محیطی برگزاری رویدادهای ورزشی ۴-۵-۲-۲

۳-۲. پیشینه تحقیق	۴۴
۱-۳-۲. تحقیقات در زمینه اثرات رویدادهای ورزشی	۴۴
۲-۳-۲. تحقیقات در زمینه ورزش دانشگاهی	۵۷
۴-۲. جمع بندی	۶۰

فصل سوم: روش شناسی پژوهش

۱-۳. مقدمه	۶۳
۲-۳. روش تحقیق	۶۳
۳-۳. جامعه و نمونه های تحقیق	۶۴
۴-۳. ابزار تحقیق	۶۴
۵-۳. روش جمع آوری اطلاعات	۶۵
۶-۳. روش تجزیه و تحلیل داده های تحقیق	۶۵
۷-۳. تحلیل عاملی، روشی برای تأیید روایی سؤالات پرسشنامه	۶۶

فصل چهارم: یافته های پژوهش

۱-۴. مقدمه	۶۸
۲-۴. آمار توصیفی	۶۸
۱-۲-۴. توصیف ویژگی های جمعیت شناختی آزمودنی ها	۶۸
۳-۴. آمار استنباطی	۶۹
۱-۳-۴. آزمون تحلیل عاملی تست بارتلت و KMO پرسشنامه	۶۹
۲-۳-۴. شناسایی گویه های پرسشنامه بر اساس تحلیل عاملی	۷۰
۳-۳-۴. تحلیل عاملی اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی بر جامعه میزبان	۷۳
۱-۳-۳-۴. عامل توسعه زیرساخت و مدیریت	۷۴
۲-۳-۳-۴. عامل توسعه اقتصادی	۷۵

فهرست مطالب

۷۶	..... عامل توسعه سرمایه اجتماعی
۷۷	..... عامل توسعه و ارتقاء
۷۸	..... عامل همدلی و رفاقت
۷۹	..... عامل توسعه فرهنگی
۷۹	..... گویه های خارج شده از تحلیل عاملی
۸۰	..... میزان اهمیت گویه ها
۸۱	..... پایایی عوامل اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی بر جامعه میزبان
۸۲	..... آزمون کالموگروف اسمیرنوف
۸۳	..... اولویت بندی عوامل اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی
۸۴	..... همبستگی عوامل

فصل پنجم: خلاصه، بحث و نتیجه گیری و پیشنهادات

۸۷	..... ۱-۵. مقدمه
۸۷	..... ۲-۵. خلاصه پژوهش
۹۲	..... ۳-۵. بحث و نتیجه گیری
۹۸	..... ۴-۵. پیشنهادات

فهرست اشکال و جداول

۲۰	..... شکل (۱-۲)، انواع رویدادها از دیدگاه جاگو و شاو
۲۴	..... جدول (۱-۲)، انواع رویدادها
۳۰	..... جدول (۲-۲)، انواع رویدادهای ورزشی
۶۹	..... جدول (۱-۴)، ویژگی جمعیت شناختی آزمودنی ها
۷۰	..... جدول (۲-۴)، نتایج آزمون تحلیل عاملی تست بارتلت و KMO پرسشنامه ...

فهرست مطالب

- جدول (۳-۴)، تحلیل عاملی مؤلفه های اصلی ۷۱
- جدول (۴-۴)، عامل توسعه زیرساخت و مدیریت به همراه متغیرهای سازنده و بارهای عاملی متناظر آن ۷۴
- جدول (۵-۴)، عامل توسعه اقتصادی به همراه متغیرهای سازنده و بارهای عاملی متناظر آن ۷۵
- جدول (۶-۴)، عامل توسعه سرمایه اجتماعی به همراه متغیرهای سازنده و بارهای عاملی متناظر آن ۷۶
- جدول (۷-۴)، عامل توسعه و ارتقاء به همراه متغیرهای سازنده و بارهای عاملی متناظر آن ۷۷
- جدول (۸-۴)، عامل همدلی و رفاقت به همراه متغیرهای سازنده و بارهای عاملی متناظر آن ۷۸
- جدول (۹-۴)، عامل توسعه فرهنگی به همراه متغیرهای سازنده و بارهای عاملی متناظر آن ۷۹
- جدول (۱۰-۴)، فهرست سؤالات خارج شده از تحلیل عاملی ۸۰
- جدول (۱۱-۴)، فهرست با اهمیت ترین و کم اهمیت ترین اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی ۸۱
- جدول (۱۲-۴)، پایایی عوامل اکتشافی ۸۲
- جدول (۱۳-۴)، نتایج آزمون K-S در ارتباط با نرمال بودن توزیع متغیرهای اصلی تحقیق ۸۲
- جدول (۱۴-۴)، نتایج آزمون فریدمن برای رتبه بندی مؤلفه ها ۸۳
- جدول (۱۵-۴)، نتیجه آزمون فریدمن ۸۴
- جدول (۱۶-۴)، ماتریس ضریب همبستگی اسپیرمن ۸۵

فصل اول

طرح پژوهش

تحولات صنعتی و ماشینی شدن زندگی انسان ها سبب گردیده است که افراد همواره در تکاپوی کار و تلاش و در مسیر خانه و محل کار ایام خود را بگذارانند و بیشتر اوقات زندگیشان، صرف درگیری جسمی و فکری با مسائل و مشکلات اقتصادی و عوامل و عوارض ناشی از آن سپری شود. تردیدی نیست که انسان ها با داشتن چنین شرایط غیرطبیعی نیازمند اقدامات، برنامه ها و فعالیت هایی هستند که بتواند در حفظ و متعادل ساختن شرایط طبیعی، فیزیکی، روحی و روانی آنها مؤثر بوده و تا حدودی از فشارهای ناشی از سبک های زندگی نوین بکاهد. بسیاری به این عقیده اند؛ ورزش گزینه بسیار مفیدی است که می تواند تا حدودی از آثار و عوارض سوء سبک های نوین زندگی بکاهد. فشارهای روحی و روانی ناشی از کار و تلاش زندگی را کنترل نماید و بر توسعه و حفظ سلامتی و تندرستی افراد تأثیر مثبت بگذارد [۱]. یکی از ابعاد برنامه های ورزشی به غیر از انجام فعالیت های ورزشی که به طور مستقیم مردم انجام می دهند مشارکت در رویدادهای ورزشی است [۲]. مشارکت در رویداد ورزشی به طور مستقیم و غیر مستقیم به عنوان بخش جدایی ناپذیر از ورزش و گردشگری برای ادامه فعالیت ها بسیار حیاتی است [۳]. همچنین فرصت هایی را برای مردم فراهم می آورند که با یکدیگر معاشرت و تفریح نمایند و به توسعه ارتباط دوستی و شبکه های ارتباطی کمک می کند [۴، ۵]. شرکت در این گونه فعالیت های اجتماعی- فرهنگی افزون بر پدید آوردن فرصت حضور در محیط پرنشاط و سالم، زمینه تشویق و ترغیب افراد را به انجام فعالیت های ورزشی فراهم می آورد؛ علاوه بر این حضور در رویدادهای ورزشی همان گونه که ملینک^۱ (۱۹۹۳) در تحقیقات خود به آن اشاره کرد، در بسیاری از موارد به طور فزاینده ای در زمینه فرایند اجتماعی شدن افراد، مهم و با اهمیت است [۶]. برگزاری رویداد ورزشی موقعیتی فراهم می آورد که در آن تعدادی ورزشکار یا گروه های ورزشی به دلایل مختلفی که ممکن است بیشتر از علاقه ی پرداختن به

ورزش باشد؛ به منظور دستیابی به هدف مشخص، در آن شرکت یا در برگزاری آن مشارکت کنند و تعداد زیادی تماشاگر به تماشای آن ها بپردازند [۷]. همچنین باید توجه داشت که در حین برگزاری یک رویداد ورزشی در کنار افراد فعال و غیر فعال، عده ای مانند مربیان، سرپرستان، فیزیوتراپ ها، مسئولان اجرایی، حمایت کنندگان مالی و نمایندگان رسانه های گروهی وظیفه حمایت از ورزشکاران و یا برگزاری رویداد را به عهده دارند. برگزاری رویدادهای ورزشی روند بسیار مشکل و پیچیده ای دارد؛ این روند حتی قبل از پذیرفته شدن به عنوان میزبان برگزاری، شروع می شود. به دلیل اینکه امروزه برای برگزاری رویدادهای ورزشی به ویژه رویدادهای بزرگ ورزشی، شهرها و کشورهای زیادی متقاضی هستند؛ ضروری است که هریک از متقاضیان به صورت منسجم و منطقی و نیز با در نظر گرفتن تمامی جوانب امر، روند نامزدی و در صورت پذیرفته شدن، روند برگزاری را برنامه ریزی، سازماندهی و اجرا کنند تا قادر باشند به اهداف مورد نظر در برگزاری رویداد ورزشی دست پیدا کرده و از بروز مشکلات احتمالی تا حد امکان جلوگیری کنند [۸]. برای برگزاری رویداد ورزشی تأسیسات و امکانات ورزشی ساخته می شود؛ بدین ترتیب نه تنها یک شهر از مواهب بزرگ برخوردار شده، بلکه یک کشور خود را به بهترین وجه معرفی می کند و همچنین انگیزه ای برای رشد و توسعه در همه امور فرهنگی جامعه به وجود می - آید [۹]. رویدادهای بزرگ ورزشی به دلیل آنکه یک پوشش رسانه ای گسترده ای را جذب می کنند و نتایج قابل توجهی برای شهر یا کشور میزبان بر جا می گذارند؛ در سال های اخیر، ارزش و اهمیت بسیاری پیدا کرده اند؛ این ارزش و اهمیت از یک طرف از فواصل کم بین رویدادها و از سوی دیگر رقابت های شدید بین شهرها یا کشورهای متقاضی میزبانی مشاهده می شود [۱۰]. همچنین از زمانی که رویدادهای ورزشی به عنوان یک ابزار انسجام اجتماعی، ملی و سیاست عمومی به رسمیت شناخته شده است، ماهیت رقابتی چنین رویدادهایی پررنگ تر شده است و مسئولان، شایستگی در کسب امتیاز میزبانی برای برگزاری موفق رویداد را جشن می گیرند [۱۱]. تا چندی پیش برگزاری رویدادهای ورزشی برای شهر و کشور برگزارکننده، بار مالی فراوانی داشت و شهر میزبان تنها به دلایل ورزشی آن را برگزار می کرد، اما امروزه شهرهای زیادی در سراسر جهان متقاضی

برگزاری این بازی ها هستند. زیرا از طرفی، برگزاری رویدادهای ورزشی، فرصت ارزشمندی برای کشورهای میزبان و جوامع محلی جهت رشد اقتصاد محلی، بهبود سرگرمی های ورزش محلی، بازشناسی نام تجاری و افزایش اعتماد به نفس جوامع فراهم می آورد و از طرف دیگر، تعداد زیادی بازدیدکنندگان، بازیکنان، تماشاگران و رسانه ها در رویدادهای بزرگ درگیر می شوند و زمینه کسب درآمد از گردشگران و توسعه اجتماعی و فرهنگی، سیاسی، زیست محیطی، گردشگری و ... را فراهم می آورد [۱۲]. امروزه برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی انتظارات زیادی از برگزاری دارند و این انتظارات تنها هنگامی برآورده خواهند شد که همکاری تنگاتنگ و مطلوبی بین دست اندرکاران برگزاری وجود داشته باشد و به تمامی جنبه ها توجه کافی، مبدول شود. از طرفی، برگزاری رویدادهای ورزشی باید با برنامه ریزی صحیح، سازماندهی، رهبری و هدایت مناسب، کنترل و ارزیابی دقیق، تدوین قانون ها و آیین نامه ها مدیریت شوند، از طرف دیگر، کسب منافع اقتصادی نباید برای برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی تنها هدف باشد، بلکه ضروری است به سایر جنبه های دیگر نیز توجه کافی شود. این پژوهش درصدد است تا اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان را مورد بررسی قرار دهد.

۱-۲. بیان مسأله

مدیریت رویداد نسبت به رشته های علوم اجتماعی یک رشته جدید است؛ تحقیقات علمی در زمینه مدیریت رویداد از حدود ۱۵ سال پیش آغاز شده است [۱۳]. هنوز پایگاه عظیمی از تحقیقات در این زمینه وجود ندارند [۱۴]. رویدادها بخش مهمی از فرهنگ و جامعه امروزی هستند و سالانه بر تعداد آنها افزوده می شود و این امر برای رویدادهای ورزشی نیز صادق است [۱۵]. رویدادها امکان شرکت افراد را به صورت فعال و غیر فعال فراهم کرده و زمینه همگرایی، کسب تجربه، شور شعف را به وجود می آورند [۱۶]. رویدادها با اهداف مختلفی ایجاد می شوند؛ از یک سو همواره تمایل دارند تا عملکرد فردی و تیمی جامعه را ارتقا دهند، از سوی دیگر یک رشته ورزشی را به گونه ای به نمایش می گذارند که موجبات تشویق عموم افراد برای شرکت در آن فراهم می - آورد [۱۷]. مطالعات نشان می دهد که طیف وسیعی از رویدادها که هر یک نیازهای جوامع محلی را برآورده می -

کنند از نظر اندازه، محتوا و اثرات بسیار متفاوت هستند [۱۸]. محققان اشاره کردند که یکی از انواع رویدادهایی که نتایج قابل توجهی برای شهر، منطقه یا کشور میزبانی که در آن برگزار می شوند، بر جا می گذارند رویدادهای بزرگ ورزشی نام دارند [۱۱]. رویدادهای ورزشی نقش مهمی را در جوامع امروزی بر عهده دارند. اشמיד^۱ (۲۰۰۶) در کتاب "گرایش به سمت رویداد"^۲ تغییر شکل و نوع ارتباطات، اجتماع و همچنین بازار را ذکر می کند و در ادامه به تغییر و افزایش در اوقات فراغت در جامعه اشاره می کند؛ در این بین رویدادهای ورزشی به عنوان واسطه ای برای ارتقای کیفیت زندگی آحاد جامعه ایفای نقش کرده و می تواند در سطح زندگی مصرف کنندگان ورزشی رویدادها، تأثیرگذار باشد [۱۹]. همه ساله تعداد زیادی از سازمانها، شهرها و کشورها برای میزبانی رویدادهای ورزشی اعلام آمادگی می کنند؛ اگرچه تنها تعداد کمی رویداد وجود دارد، ولی همین تعداد کم می تواند برای میزبان فواید گسترده ای را به دنبال داشته باشد؛ در نتیجه رقابت برای گرفتن حق میزبانی رویداد ورزشی افزایش پیدا کرده است [۲۰]. جونز^۳ (۲۰۰۱) بعد اقتصادی برگزاری رویدادها را عاملی برای مشتاق نمودن افراد، سازمانها و کشورها جهت گرفتن حق میزبانی مسابقات و رویدادهای ورزشی دانست [۲۱]. برخی محققان علت این حقیقت (در نظر گرفتن بعد اقتصادی رویدادهای ورزشی) را این طور بیان کرده اند که ارزیابی اثرات اقتصادی نسبت به اثرات فرهنگی و اجتماعی ساده تر و ملموس تر می باشد [۳، ۱۸]. برخی دیگر اشاره کردند که نتایج اقتصادی ابزار مفیدی برای برگزارکنندگان و سیاستمداران نسبت به اثرات دیگر می باشد [۲۲]. محققان دیگری معتقدند که برای جلوگیری از جلب توجه به تأثیرات فرهنگی و اجتماعی منفی باید نتایج تأثیر اقتصادی حاصل از رویدادهای ورزشی را بیان نمود [۲۳]. تورکو^۴ (۲۰۰۲) رقابت شدید بین جوامع برگزارکننده برای کسب امتیاز میزبانی رویدادهای ورزشی را علاوه بر تأثیر اقتصادی رویدادها، تأثیر فیزیکی ناشی از ساخت مکانهای جدید و یا بازسازی آنها معرفی می کند [۲۴]. محققان دیگر افزایش رقابت های بین المللی برای کسب

-
1. Schmid
  2. Trend zum Event
  3. Jones
  4. Turco

امتیاز میزبانی رویدادهای ورزشی را بیانگر این دانستند که کشورهای میزبان، ارزش رویدادهای ورزشی را به عنوان محرک توسعه اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی ملی و منطقه ای درک کرده اند [۲۵، ۲۶، ۲۷]. برخی محققان معتقدند که منافع اقتصادی به دلیل ایجاد اشتغال جدید و جذب بیشتر سرمایه گذاران و بازدیدکنندگان به شهر یا منطقه برگزار کننده رویداد ورزشی ایجاد می شود [۲۸]. بنا به اظهارات بالگو و همکاران^۱ (۲۰۱۰) تعداد زیادی از بازدیدکنندگان، بازیکنان، تماشاگران و رسانه ها در رویدادهای بزرگ درگیر می شوند و هم چنین تعداد زیادی گردشگر به جامعه برگزارکننده رویداد می آیند به همین دلیل مسابقات ورزشی اثرات مثبت قابل توجهی بر اقتصاد دارد [۱۲]. این سهم اقتصادی ممکن است در طول مدت برگزاری رویداد افزایش یابد؛ ولی نقش خود را در یک دوره ی کوتاه مدت از دست می دهد؛ به عنوان مثال، صنعت ملی استرالیا از نظر ساخت و ساز، ارتباطات، مسکن و خدمات تفریحی در بازی های المپیک ۲۰۰۰ سیدنی به اوج خود رسید ولی بعد از اتمام بازی ها به سطح قبل از پیشنهاد میزبانی رسید [۲۹]. عده ای دیگر از محققان اشاره کردند اگرچه تعداد گردشگران رویدادهای ورزشی، کسب و کار نامحدودی را برای جوامع محلی ایجاد می کند، هم چنین چندین مشکلات اجتماعی مانند تراکم ترافیک، افزایش جرم و جنایت و اختلافات فرهنگی بین ساکنان محلی و بازدیدکنندگان هم به وجود می آورد [۲۴]. جونز (۲۰۰۱) بیان کرد منافی نیز وجود دارد که اگرچه از لحاظ کمی دارای ارزشی اندک هستند ولی در دراز مدت ارزش برجسته تری خواهند داشت مانند منافی که بر نسل جدید، میراث ورزشی، فرهنگی، اجتماعی، زیست محیطی، گردشگری و توسعه رشته های ورزشی اثرگذار می باشند [۲۱]. مدیریت و اجرای رویدادها منجر به ایجاد انواع متفاوتی از اثرات مستقیم و غیر مستقیم بر محل برگزاری می شود که پیوس^۲ (۲۰۰۷) این اثرات را به دو میراث مثبت و منفی دسته بندی کرد [۹]. آلن و همکاران^۳ (۲۰۰۸) اثرات رویدادها را اثرات اجتماعی و فرهنگی، سیاسی، زیست محیطی

-
1. Balogu et al
  2. Preuss
  3. Allen et al

وگردشگری و اثرات اقتصادی نامیدند [۱۴]. اسپیلینگ^۱ (۲۰۰۰) اثرات بلند مدت اصلی و احتمالی رویداد را در چهار گروه طبقه بندی کرد: آگاهی خلق شده بین المللی، افزایش فعالیت اقتصادی، توسعه امکانات و زیر بناها و افزایش فرصت های اجتماعی و فرهنگی [۳۰]. هال^۲ (۱۹۹۲) و ریتچی^۳ (۱۹۸۴) اثرات رویدادهای ورزشی را شش بعد اقتصادی، گردشگری- تجاری، فیزیکی، فرهنگی- اجتماعی، روانشناسی و سیاسی دانستند [۳۱، ۳۲]. بررسی مطالعات در زمینه اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی بر جامعه میزبان نشان می دهد که محققان اثرات رویدادهای ورزشی را چند عامل ذکر کردند و به عامل یا عوامل واحدی نرسیده اند. با توجه به اینکه پرداختن به ورزش و شرکت در رویدادهای بزرگ ورزشی، اثرات مفید فنی، روانی و اجتماعی برای دانشجویان و ثمرات اقتصادی، تبلیغی و تجربی برای برگزارکنندگان و در نهایت فواید زیادی در توسعه تأسیسات و امکانات ورزشی و تأمین و جذب اعتبار مالی بیشتر برای بخش ورزش دانشگاه ها در بر دارد و همچنین با وجود برگزاری هر دو سال یک بار رویدادهای ورزشی در قالب «المپیاد ورزشی دانشجویان» در دانشگاه ها، تحقیقات محدودی روی جنبه های مختلف آن صورت گرفته و اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در هر دوره آمارهای مختصری را تهیه نموده که بیشتر جنبه ی گزارشات اداری داشته اند تا تحلیل های علمی و پژوهش هایی که در ایران روی ورزش دانشگاهی صورت گرفته بیشتر بر کاربرد ورزش در اوقات فراغت و برای فعالیت های تفریحی استوار بوده اند [۳۳]. بنابراین تحقیق حاضر سعی دارد تا با شناسایی اثرات رویدادهای ورزشی بر جامعه میزبان، تعداد متغیرهای تبیین کننده ی این اثرات و هم چنین مهمترین آنها را در یازدهمین المپیاد فرهنگی ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور که در دانشگاه بیرجند برگزار شد، مشخص نماید.

-
1. Spilling
  2. Hall
  3. Ritchie

لذا سوالات اصلی محقق این است که:

چه متغیرهایی تبیین کننده عوامل اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان هستند؟

چه متغیرهایی مهمترین عوامل اثرات برگزاری یازدهمین المپیاد فرهنگی ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور در دانشگاه بیرجند هستند؟

۱-۳. اهمیت و ضرورت تحقیق

صنعت رویداد رشد سریعی در طول سه دهه گذشته داشته و به مزایای بالقوه اقتصادی، اجتماعی و بازسازی فیزیکی تبدیل و به رسمیت شناخته شده است [۳۴]. به طور سنتی، رویداد به عنوان بخشی از صنعت مهمان-نوازی، گردشگری، اوقات فراغت، تفریح و سرگرمی بوده است اما در حال حاضر آنها به عنوان صنعت جداگانه در نظر گرفته شده اند [۳۵]. رویدادها فرصتی برای افراد فراهم می آورند که با یکدیگر تعامل داشته و احساس تعلق و انسجام اجتماعی را تقویت نمایند [۳۶]. رویدادها به واسطه بهره مند بودن از عنصر «توسعه و ترویج مقصد توریستی و اثرات بر جامعه میزبان» به یک موضوع قابل توجه تبدیل شده اند [۳۷]. هر ساله صدها رویداد بزرگ در سراسر جهان سازماندهی و اجرا می شوند که آنها بر رسانه ها، اقتصاد محلی و منطقه ای، صنعت گردشگری و جامعه تأثیر می گذارند [۳۸]. میزبانی مسابقات و مشارکت در رویدادهای ورزشی از جمله عواملی هستند که بر جامعه میزبان تأثیراتی از جمله «افزایش بودجه، افزایش علاقه مندی به ورزش، تأثیر مثبت بر تعامل اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی مردم و تأثیر مثبت بر بازار کار، سرمایه گذاری در زیرساخت ها و ....» می-گذارد [۳۹]. بسیاری از سازمان ها، شهرها و کشورها متقاضی برگزاری رویدادهای ورزشی هستند و حداکثر تلاش خود را برای گرفتن امتیاز میزبانی انجام می دهند؛ دانشگاه ها یکی از سازمان های دولتی هستند که متقاضی برگزاری مسابقات متمرکز تحت عنوان «المپیاد ورزشی دانشجویان» می باشند و برای کسب امتیاز میزبانی از مدت ها قبل از برگزاری با هم به رقابت می پردازند، با توجه به تحقیقات صورت گرفته، برگزاری

المپیادهای دانشجویی اثرات مفیدی در رشد جسمانی، فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی دانشجویان و اثرات قابل توجه اجتماعی، اقتصادی و ورزشی برای شهر داشته و از طرف دیگر، آگاهی از اثرات رویداد جزء عواملی است که اختلال ناخواسته از زندگی جامعه برگزارکننده را کاهش و اثرات مثبت رویداد ورزشی را به حداکثر می‌رساند. با توجه به نتایج این تحقیق مشخص می‌شود چه عواملی، از اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان به شمار می‌رود، لذا توقع این است که توجه سازمان‌های دولتی و نهادهای برگزارکننده رویدادهای ورزشی به این عوامل بیشتر معطوف گردد تا موجبات گسترش اثرات مثبت رویداد ورزشی و به حداقل رساندن اثرات منفی فراهم و زمینه توسعه برگزاری مسابقات و رویدادهای ورزشی در داخل و خارج دانشگاه ایجاد گردد. می‌توان با توصیف و اولویت بندی عوامل اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان، مدیران و برنامه ریزان را در برنامه ریزی اصولی برای گسترش رویدادهای ورزشی کمک مؤثر نمود. در نهایت انگیزه و تلاش مطلوب برای کسب امتیاز میزبانی رویدادهای ورزشی هنگامی میسر خواهد بود که سازمان‌ها و نهادهای مسئول برگزاری از اثرات آگاهی داشته باشند. با توجه به مطالعات محدود در خصوص اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان، انجام تحقیقات و ارائه اطلاعات مستند در این زمینه بسیار مهم و پیش‌نیازی به منظور برنامه ریزی اصولی در گسترش آن است که این تحقیق در پاسخ به این نیاز انجام خواهد شد.

۱-۴. اهداف تحقیق

۱-۴-۱. هدف کلی

هدف کلی این تحقیق بررسی اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان است.

۱-۴-۲. اهداف ویژه

۱. تعیین متغیرهای تبیین‌کننده ابعاد اثرات برگزاری رویداد ورزشی بر جامعه میزبان